

Spravodlivý medzi národmi

„Ktokoľvek zachráni jediný život, akoby zachránil celý svet.“

Talmud

<https://slovensko.rtvs.sk/relacie/encyklopedia-spravodlivych/148863/horaren>

Zlatica sa vydala v roku 1943 za Michala Tomana. Bol horárom u baróna Leonhardiho, takže jej nezostávalo nič iné, len ísť s ním bývať do horárne v lese. Aby sa necítila sama, išli s ňou jej rodičia. Predsa len, Michal bol celé dni v lese. V roku 1944 prišli inžinieri Stadler a Bustin opravovať vodojem, z ktorého voda tiekla až do 5 km vzdialenej barónovho kaštieľa v dedine Nitrianska Blatnica. Už z horárne neodišli. Bolo to bezpečné miesto, kde sa mohli ukryť nielen oni, keďže im prestali platiť výnimky, ale aj ich manželky a okrem nich ďalší šiesti Židia. Prišli však Nemci a Michal ukryl všetkých v chatke v lese. Malo to byť len na jeden deň, nakoniec sa ukrývali v chatke a neskôr v bunkri od septembra 1944 do apríla 1945. Spravodlivý medzi národmi je ocenenie pre ľudí nežidovského pôvodu, ktorí počas druhej svetovej vojny nasadili svoje vlastné životy, a tak zachránili prenasledovaných Židov pred smrťou.

Ocenení získavajú pamätnú medailu a diplom, ich mená sú vytesané do Múru cti v Záhrade spravodlivých v Yad Vashem /Jad Vašem/ v Jeruzaleme.

Kandidátov na ocenenie navrhujú samotní zachránení alebo ich rodinní príslušníci, pričom sa tento skutok veľmi dôkladne skúma a dokladuje.

23. septembra 1997 Yad Vashem uznal Michala Tomana a Zlaticu Tomanovú za Spravodlivých medzi národmi.

K februáru 2019 máme na Slovensku 597 Spravodlivých medzi národmi. Ich mená si môžete prečítať aj v Parku ušľachtilých duší vo Zvolene, kde je pamätník venovaný obetiam holokaustu a zároveň statočným Slovákom, ktorí prenasledovaným pomáhali.

Príbehy, ako sú zachytené v spomienkach zachránených, nájdete v Encyklopédii spravodlivých medzi národmi, ktorú vydalo Múzeum židovskej kultúry v spolupráci s múzeom Yad Vashem.